Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntö Hallituksen esityksestä (HE 29/2019) valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Teema: Vieraslajien torjunta

Kirjallinen asiantuntijalausunto,

Taustaa

Tutkimuksellisesti on pystytty osoittamaan, että Suomalainen alkuperäislajisto kärsii haitallisista vieraslajeista, supikoirasta ja minkistä. Erityisesti näiden lajien haitallinen vaikutus korostuu herkissä elinympäristöissä, kuten saaristoissa ja arvokkailla lintuvesillä.

Supikoira ja minkki ovat muuttuneen lainsäädännön myötä siirretty riistalajeista haitallisiksi vieraslajeiksi, joka on ollut merkittävä askel näiden lajien kantojen rajoittamiselle, leviämiselle ja haittojen estämiselle. Statuksen muutoksen myötä käytössä on entistä laajemmat keinot näiden lajien pyytämiseksi. Haitallisten vieraslajien torjumiseksi on tehty myös hallintasuunnitelma, jossa esitetään pääperiaatteet toimenpiteille näiden lajien aiheuttamien haittojen torjumiselle.

Vaikka supikoiraa ja minkkiä ei enää lueta riistalajeiksi, ovat metsästäjät ja metsästysseurat edelleen avainasemassa näiden lajien poistossa. Vuonna 2018 supikoiria pyydettiin metsästäjien toimesta yli 180 000 yksilöä ja minkkejä lähes 49 000 yksilöä.

Lausunnossa otetaan kantaa pääosin haitallisten vieraspetojen, supikoiran ja minkin, aiheuttamien uhkien torjuntaan, koska haitallisista vieraslajeista juuri nämä lajit ovat lähimpänä Metsästäjäliiton toimialaa.

Toimenpiteet haitallisten vieraslajien torjumiseksi

Saalistilastoiden valossa voidaan katsoa, että supikoiraa ja minkkiä pyydetään verrattain aktiivisesti valtakunnan tasolla. Ongelmallisinta ja vaativinta supikoiran ja minkin poisto onkin tällä hetkellä ympäristöissä, joissa niiden on todettu aiheuttavan eniten haittaa. Lisäksi on alueita, kuten taajamat ja suojelualueet, joihin pyyntiä ei voida täysimääräisesti kohdentaa. Supikoiran ja minkin pyynti edellyttää monen muun lajiin pyyntiin verrattuna enemmän osaamista, omistautumista ja erikoiskalustoa. Pyyntiä harjoitetaan usein yöaikaan tai haasteellisissa olosuhteissa. Lisäksi monet erityiskohteet, kuten saaristoluonto, vaativat myös erillistä kuljetuskalustoa pyyntialueille pääsemiseksi.

Pääasiassa pienpetopyynnin hoitaa verrattain pieni aktiivinen joukko, jolla on kova osaaminen kyseisiin pyyntimuotoihin. Tätä pyyntiä tukee vähemmän aktiivisten metsästäjien satunnaiset saaliit. Pienpetopyynnin osalta on viime vuosina ollut huomattavissa myönteinen suuntaus. Lajista kiinnostuneiden harrastajien määrä on lisääntynyt, etenkin nuorien metsästäjien keskuudessa.

Jatkossa keskeisintä olisi luoda uusia käytäntöjä ja mahdollisuuksia näiden lajien pyyntiin ja säilyttää pyynnin edellytykset alueilla, joissa sitä tällä hetkellä harjoitetaan. Käytännössä tämä tarkoittaa enemmän osaavia henkilöitä osallistumaan pyyntiin ja mahdollisuuksia poistaa näitä lajeja ilman byrokratiaa tai tarpeettomia rajoituksia. Erityisen tärkeäksi Metsästäjäliitto näkee, että toimenpiteiden toteutukseen ohjataan riittävästi resursseja ja niiden jatkuvuus turvataan. Riittävät resurssit takaavat sen, että haitallisten vieraslajien asettamiin haasteisiin pystytään vastamaan aikaisempaa paremmin.

Luonnonsuojelualueet ja taajamat

Metsästäjäliitto näkee tärkeäksi, että jatkossa pyynnin mahdollisuuksia laajennettaisiin alueille, joissa sitä ei tällä hetkellä voi monin paikoin harjoittaa, kuten taajamat ja luonnonsuojelualueet. Nämä alueet toimivat eräänlaisina reservaattialueina vieraslajeille, ja heikentävät näin ollen mahdollisuuksia torjua ko. lajien haitallisia vaikutuksia myös ympäröivillä alueilla.

Uuden tutkimustiedon valossa supikoiran ja minkin runsas määrä luonnonsuojelualueilla on ristiriidassa alueiden suojelutavoitteen kanssa. Metsästäjäliitto katsoo, että luonnonsuojelualueilla tapahtuvaan haitallisten vieraslajien poistoon tulisi kehittää uusia toimintatapoja. Lähtökohtaisesti pyynnin tulisi olla mahdollista luonnonsuojelualueilla ilman erillistä poikkeuslupamenettelyä. Myös pyyntimuotojen osalta tulisi olla sallittu kaikki tehokkaaksi havaitut pyyntimuodot, kuten koiralla metsästäminen. Pyynti toteutetaan lisääntymisajan ulkopuolella, jolloin se ei vaaranna alueen suojelutarkoitusta. Tehokas, alueen muut suojeluperusteet huomioon ottava, haitallisten vieraslajien pyynti tukisi mitä suurimmissa määrin suojelun tavoitteita. Suojelualueella tapahtuvan pyynnin erityispiirteiden vuoksi pyyntiä toteuttavilta metsästäjiltä tulee löytyä erityisosaamista tai vastaavasti heille tulee tarjota koulutusta.

Myös mahdollisuuksia taajama-alueella tapahtuvaan pyyntiin tulisi lisätä. Tämä mahdollistuu luomalla toimintamallit ja edellytykset pyynnille. Paikallisia toimivia esimerkkejä taajama-alueella tapahtuvasta pyynnistä on jo tällä hetkellä. Taajama-alueella tapahtuva pyynti edellyttää normaaliin pyyntiin verrattuna enemmän osaamista, vastuullisuutta ja turvallisuusseikkojen huomioonottamista. Taajama-alueella tapahtuvaan pyyntiin osallistuvat metsästäjät tulee olla siis tarkoin valittu ja koulutettu.

METSÄSTÄJÄLIITTO
KOTI KAIKILLE METSÄSTÄJILLE

Erityiskohteiden pyynnin tehostaminen

Metsästäjäliitto katsoo, että supikoiran ja minkin pyynnin tehostamiskeinoja tulisi kohdentaa erityisesti erityiskohteille- ja alueille, kuten arvokkaat lintuvedet ja saaristot, sekä näitä ympäröiville alueille, joilla tehostetulla pyynnillä saavutetaan merkittäviä hyötyjä. Paikalliset esimerkit osoittavat, että tällaisilta alueilta vieraspedot voidaan poistaa lähes kokonaan aktiivisella ja jatkuvalla pyynnillä.

Erityiskohteiden lisäksi haitallisten vieraspetojen pyyntiin tulee aktivoida myös muilla alueilla valtakunnallisen vaikutuksen saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti pyynnin tehostaminen tulisi toteuttaa tukemalla paikallisten metsästysseurojen ja metsästäjien toimintaa, koska heillä on usein paras paikallistuntemus alueen olosuhteista ja metsästyksen toteutuksesta. Toimintaa voidaan tukea hankkimalla pyyntiin soveltuvaa kalustoa ja koulutuksella sekä mahdollisilla kulukorvauksilla, mikäli pyyntiä harjoitetaan muun harrastustoiminnan ulkopuolelta.

Metsästysseurojen ja metsästyksen toimintaedellytysten säilyttäminen on tärkeää haitallisten vieraslajien pyynnin varmistamiseksi. Tämä tulisi huomioida esimerkiksi uusia luonnonsuojelualueita perustettaessa. Säännöllinen toiminta alueella mahdollistaa sen jatkuvan havainnoinnin ja nopean reagoinnin haitallisia vieraslajeja havaittaessa.

Viestintä

Onnistunut viestintä on edellytys haitallisten vieraslajien aiheuttamien haittojen torjunnan tehostamiselle. Suuren yleisön tietoon tulee saattaa lajien haitallisuus, joka edistää pyynnin yleistä hyväksyttävyyttä varsinkin erikoiskohteilla, joilla liikkuu paljon luonnonkäyttäjiä.

Lakimuutoksen myötä supikoiran ja minkin pyynti on mahdollista myös muille kuin metsästäjille, joka on tuonut osaltaan mahdollisuuden pyynnin tehostamiseen. Toisaalta muutos on tuonut mukanaan uuden haasteen eläimen vastuullisen pyynnin ja lopettamisen osalta. Metsästäjäliitto katsoo, että on kaikkien osapuolten etu, että lopetuksen hoitaa osaava ja sopivan kaluston omaava henkilö, kuten metsästäjä. Pyynnin vastuullisesta toteutuksesta tulee siis viestiä ja lisäksi kehittää toimintamalleja ei-metsästävien vieraslajeja pyytävien henkilöiden ja metsästäjien yhteistyön edistämiselle.

Viestinnällä ja erilaisilla kampanjoilla on myös merkittävä rooli metsästäjien aktivoinnissa haitallisten vieraslajien pyyntiin. Erilaiset kilpailuista ja tehopyyntikampanjoista on saatu aluetasolla äärimmäisen hyviä kokemuksia vieraspetojen kantojen rajoittamisessa. Ohjaamalla varoja esimerkiksi valtakunnalliseen tehopyyntikampanjaan tai kilpailuun, voitaisiin saada nopeasti vaikutusta ko. alueiden vieraspetojen määrään. Viestinnällä voidaan myös lisätä metsästäjien kiinnostusta haitallisten vieraspetojen pyyntiä kohtaan.

(Kinturinkuja 4), PL 91
11101 Riihimäki, Finland

metsastajaliitto.fi
jahtimedia.fi

METSÄSTÄJÄLIITTO
KOTI KAIKILLE METSÄSTÄJILLE

Metsästäjäliiton rooli haitallisten vieraslajien torjunnassa

Metsästäjäliitto on valtakunnallinen metsästäjien edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Viestintämme ja koulutustoimintamme tavoittaa suomalaisia metsästäjiä ja metsästysseuroja ja metsästyksestä kiinnostuneita ympäri suomen.

Metsästäjäliitto on panostanut ja valmis panostamaan omassa viestinnässään aiheeseen ja levittämään tietoa metsästäjille ja muille kansalaisille vieraspetojen haitallisuudesta ja niiden pyynnistä omissa viestintä kanavissaan. Pyynnin tehostamisen tavoittelusta huolimatta pidämme tärkeänä myös pyynnin vastuullisuuden säilyttämisen.

Asiantunteva ja osaava jäsenistö on osa yksi Metsästäjäliiton toiminnan painopisteistä, joten haitallisiin vieraslajeihin liittyvän koulutuksen tarjoaminen tukee hyvin arvojemme mukaista toimintaa. Metsästäjäliitolta löytyy kokemusta metsästäjien kouluttamisesta, koulutusmateriaalien tuotannosta sekä osaavia kouluttajia ja yhteistyökumppaneita haitallisten vieraspetojen pyynnin koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Järjestämme myös koulutusta turkisten käsittelystä, jotta metsästäjillä olisi tarvittavia taitoja myös hyödyntämään pyydetyt vieraspedot.

Metsästäjäliitto on määritelty valtakunnallista nuorisotyötä tekeväksi järjestöksi. Liiton toimintaan osallistuu vuosittain tuhansia metsästyksestä kiinnostuneita lapsia- ja nuoria. Nuorisotapahtumissamme nuoria koulutetaan ja valistetaan vieraspetojen pyynnin tärkeydestä. Nuorille järjestetään myös mahdollisuuksia opetella taitoja käytännössä.

Koemme Metsästäjäliitossa äärimmäisen tärkeäksi olla mukana haitallisten vieraslajien torjunnassa. Nykyisten toimien lisäksi Metsästäjäliitolla on asiantuntemusta osallistua entistäkin aktiivisemmin haitallisten vieraslajien torjunnan käytännöntoimien kehittämiseen, mikäli tämä nähdään tarpeellisena ja toimenpiteisiin ohjataan resursseja.

Riihimäellä 16.10.2019

Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund

Toiminnanjohtaja

Koulutuspäällikkö

(Kinturinkuja 4), PL 91
11101 Riihimäki, Finland

metsastajaliitto.fi
jahtimedia.fi